

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2018/19. KÖRZETI FORDULÓ 10. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

TASSY GERGELY középiskolai tanár
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Az alábbi művek közül kettő egy évszázadban keletkezett. Melyek ezek?
(A) *Nagy testamentum* (B) *Halotti beszéd* (C) *Pannónia dicsérete*
(D) *Dekameron* (E) *Adj már csendességet*
- Bárány Tamás *A világ közepe* című regénye Mátyás király egy mondáját dolgozza fel. Az alábbi részlet alapján jelöljétek meg az igaz állításokat!
„– Mit mondunk a nimetnek, János fiam? – sóhajt Vitéz János. – Hisz ez már valóságos skandalum! – Amaz széttárja a karját.
– Csakis a tiszta igazat, kedves jó bátyám! – Pécs ifjú püspöke így szólítja Esztergom idős érsekét, de korántsem bizalmaskodás ez...”
(A) *A regény a XV. sz.-ban játszódik.* (B) *A skandalum jelentése: rejtély.*
(C) *A részletben három kötőszó van.* (D) *Pécs püspöke Janus Pannonius.*
(E) *A „bátyámnak” szólított érsek Janus Pannonius nagybátyja volt.*
- Mely szavak származnak az Ómagyar Mária-siralomból?
(A) *ézes* (B) *Ádámot* (C) *gyimilcstül* (D) *virága* (E) *vimádjuk*
- Melyik verssor hexameter?
(A) *„Szárnyam nincs, mint néked, kin mehetnék véled” (Balassi Bálint)*
(B) *„egy nép, néha nemzetté magasodó rejtegetett szobor” (Nagy Gáspár)*
(C) *„Néma halál karján szűnyadnak az emberi lelkek.” (Vörösmarty Mihály)*
(D) *„Legyön Isten hozzád, áldott Magyarország” (Bornemisza Péter)*
(E) *„hajtsd a szívemre fejed; künn az eső megered” (Babits Mihály)*
- Minek a jelképes kifejezése, mit jelent a „szamárlétra”?
(A) *Bukdácsló diákok nehézkes előrehaladása az iskolában.*
(B) *Törtető, agresszív, karrierista magatartás.*
(C) *Hivatali utak megkerülése megvesztegetés által.*
(D) *Hivatali rangsor (akár valódi érdemek nélkül).*
(E) *Lecsúszás a társadalmi ranglétrán.*
- Jelöljétek meg az idézett művel kapcsolatos igaz állításokat!
„Édesanyám! nem perdül a rokka, olyan / szakadós ma a szál”
(A) *Az eredeti vers latin nyelvű.* (B) *Műfaja elégia.*
(C) *A költőjéről strófát neveztek el.* (D) *A rokka más szóval: rokolya.*
(E) *A részlet folytatásában szerepel a szerelem istennőjének neve.*

- Melyik gyógynövény neve áll kizárólag felső nyelvállású magánhangzókból és zöngétlen mássalhangzókból?
(A) *kököröcsin* (B) *sziki üröm* (C) *füstikefű* (D) *útifű* (E) *hibiszkusz*
- Melyik szóra igaz, hogy az összes toldaléka képző?
(A) *mozgékonyosság* (B) *egyetértés* (C) *jeleskedik*
(D) *kereskedelmi* (E) *visszavonhatatlanul*
- Mit jelent az *epigon* kifejezés?
(A) *Epikus költő.*
(B) *Tehetségtelen költő, utánzó.*
(C) *Ifjú költőzseni.*
(D) *Egy költői, írói nemzedék, kör vezéregyénisége.*
(E) *A hatalmat elvtelenül kiszolgáló író, bértollnok.*
- Hány főnév van Balassi Bálint *Hogy Júliára találta...* című költeményének első versszakában?
(A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5 (E) 6
- Az összes szótag felhasználásával egy szólás rakható ki. Mi a jelentése?
LAT NÍT HA NI JA ÚSZ A TA
(A) *Valamilyen területen ő a legjobb.* (B) *Nagyon jó úszó.*
(C) *Olyat tanít valakinek, amit az jól tud.* (D) *Bolond.*
(E) *A horgász visszadobja a méreten aluli zsákmányát.*
- Melyik görög isten felelős valamilyen foglalkozásért, mesterségért?
(A) *Héliosz* (B) *Hermész* (C) *Khaosz* (D) *Uranosz* (E) *Héphaisztosz*
- Milyen mondatrészeket tartalmaz az alábbi mondat?
„Egy eliramló pillanatra a boldogság és fájdalom mélységei felett csak ők ketten voltak az egész világon.” (Tormay Cécile: Az ősi küldött)
(A) *birtokos jelző* (B) *számállapot-határozó* (C) *társhatározó*
(D) *módhatározó* (E) *névszói-igei állítmány*

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Gyűjtsetek össze szerzővel és pontos címmel 16 magyar vagy külföldi verset a XIV-XVI. századból! Természetesen többet is lehet írni ugyanattól a szerzőtől. Vigyázat: Tizenhatnál több felsorolt vers esetén a javításkor csak az első 16-ot vesszük figyelembe!
A sorszámmal jelzett műcímek esetén (a szokásnak megfelelően) a kezdősorral vagy félsorral nevezzétek meg a verset!